

Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella
WYMAGANIA EDUKACYJNE – Historia
 KLASA: I
 rok szkolny **2026/2027**
 nauczyciel **Anna Perzyna**

Podręcznik: Historia 4. Podróże w czasie. (nr dopuszczenia MEN: 829/1/2026)

Autor: Tomasz Małkowski

Wymagania opracowane na podstawie: *Podróże w czasie*. Program nauczania historii w szkole podstawowej, autor Robert Tocha.

L.p.	Temat i moduł	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny				
		Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1.	O czym będziemy się uczyć na lekcjach historii?	Zapoznanie uczniów z tematyką zajęć. Omówienie zasad kontroli i oceny osiągnięć ucznia.				
I. Dawniej i dziś						
2.	Historia i zmiany	Uczeń: rozumie pojęcia: historia, przeszłość, rozumie różnicę między przeszłością a historią, wyjaśnia, kim są i czym się zajmują historycy.	Uczeń: rozumie pojęcie: zmiana, wymienia i rozumie różne znaczenia pojęcia historia, rozumie, że niektóre zmiany są naturalne, a inne wynikają z działalności człowieka, rozumie wpływ zmian na życie człowieka	Uczeń: potrafi odpowiedzieć na pytanie, po co poznajemy historię, dostrzega różne zmiany we współczesnym świecie i podaje ich przykłady, rozumie, że niektóre zmiany zachodzą szybko, a inne powoli.	Uczeń: dostrzega związek między zmianą świata i otoczenia, a wiedzą i zachowaniem człowieka.	Uczeń: wyciąga wnioski z zadania polegającego na porównaniu dawnej i współczesnej szkoły.

3.	Kiedy to było?	Uczeń: rozumie pojęcia: data, oś czasu, wiek, stulecie, tysiąclecie, kalendarz, rozumie znaczenie określeń: przed naszą erą (p.n.e.) oraz naszą erą (n.e.), rozumie, w jakim celu używamy dat, oblicza upływ czasu między wydarzeniami, zna zasady ustalania wieku na podstawie daty rocznej.	Uczeń: potrafi odczytać informacje z osi czasu, posługuje się cyframi rzymskimi do zapisu wieku, ustala wiek wydarzeń na podstawie ich daty rocznej, porządkuje chronologicznie wydarzenia z wykorzystaniem osi czasu, wyjaśnia, do czego służy kalendarz	Uczeń: wyjaśnia, z czego wynika podział dziejów człowieka na okresy „naszej ery” i „przed naszą erą” potrafi umieścić na osi czasu daty wydarzeń sprzed narodzin Jezusa i po jego narodzinach.	Uczeń: dostrzega związki między znajomością dat a prawidłowym poznawaniem historii.	Uczeń: potrafi opisać różne sposoby mierzenia czasu stosowane przez ludzi w przeszłości i obecnie.
4.	Gdzie to było?	Uczeń: rozumie pojęcia: mapa, mapa historyczna, legenda mapy.	Uczeń: identyfikuje symbole używane na mapach historycznych, odczytuje proste informacje z mapy historycznej, posługując się legendą	Uczeń: potrafi wyciągać wnioski z analizy informacji na mapie historycznej.	Uczeń: potrafi opisać proces zmian w przestrzeni na przykładzie dziejów Krakowa.	Uczeń: potrafi opisać zmiany, które zaszły w określonym miejscu we własnej okolicy na podstawie znalezionych i wykonanych fotografii.

5.	Jak poznajemy przeszłość? (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: źródło historyczne, archeolodzy, wykopaliska archeologiczne, zna podstawowy podział źródeł historycznych.	Uczeń: rozumie pojęcie: znaczenie historyczne, podaje przykłady źródeł historycznych, rozumie, w jakim celu korzystamy ze źródeł historycznych.	Uczeń: rozumie znaczenie pracy archeologów dla poznania historii człowieka, próbuje odczytać źródło historyczne (M3, M4).	Uczeń: rozumie, czym jest wiarygodność źródła i w jaki sposób się ją ustala, próbuje określić znaczenie historyczne przykładowych wydarzeń z dziejów człowieka.	Uczeń: analizuje tekst źródłowy i czerpie z niego informacje, dostrzega rolę źródeł historycznych w procesie odtwarzania przeszłości
6.	Dawniej i dziś – powtórzenie					
7.	Dawniej i dziś – sprawdzenie wiadomości i umiejętności					
II. Moja rodzina, moja ojczyzna, mój świat						
8.	Moja rodzina (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: rodzina, przodek, krewny, pamiątki rodzinne, zna rodzaje rodzin i ich skład.	Uczeń: rozumie pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne, zna sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny, wie, jak narysować proste drzewo genealogiczne	Uczeń: dostrzega różnice między rodziną małą a wielką, dostrzega znaczenie pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych.	Uczeń: potrafi odczytać informacje z prostego drzewa genealogicznego, potrafi odczytać informacje z pamiątek rodzinnych, wyjaśnia, w jakim celu tworzy się drzewo genealogiczne.	Uczeń: potrafi narysować drzewo genealogiczne swojej rodziny

9.	Moje miejsce na ziemi (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: ojczyzna, mała ojczyzna, legenda, wymienia różnice między historią a legendą.	Uczeń: rozumie pojęcie: herb, wyjaśnia, co przedstawia herb miejscowości, opowiada legendę o Lechu, Czechu i Rusie, rozumie w jakim celu ludzie tworzyli legendy.	Uczeń: wyjaśnia, kim jest człowiek zasłużony i w jakim celu jest on upamiętniany, wymienia sposoby upamiętniania ludzi zasłużonych, potrafi wskazać, co jest prawdą, a co fikcją w legendzie o Lechu, Czechu i Rusie, potrafi opowiedzieć legendę związaną z własną miejscowością lub małą ojczyzną	Uczeń: przedstawia podstawowe fakty związane z historią własnej miejscowości wymienia postaci szczególnie zasłużone dla swojej miejscowości lub małej ojczyzny i opisuje sposoby ich upamiętnienia, wskazuje elementy poświadczane historycznie fikcyjne w legendzie związanej z własną miejscowością lub małą ojczyzną.	Uczeń: samodzielnie lub w grupie poszukuje informacji i tworzy opowieść o historii swojej miejscowości
-----------	--	--	--	--	--	--

10.	Regiony Polski i ich tradycje (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcie: region wymienia główne regiony Polski, zna nazwę regionu, w którym mieszka, wskazuje położenie regionów Polski na mapie.	Uczeń: rozumie pojęcia: zwyczaj, obrzęd tradycja, wymienia przykładowe zwyczaje, obrzędy i tradycje. wymienia zwyczaj, obrzęd lub tradycje pochodzące z regionu, w którym mieszka.	Uczeń: charakteryzuje poszczególne regiony Polski, wyjaśnia, dlaczego należy chronić zabytki, wymienia zabytki historyczne w swoim regionie, uzasadnia potrzebę ich ochrony.	Uczeń: potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie dla ludzi mają zwyczaje, obrzędy i tradycje, potrafi wskazać różnice w regionalnych zwyczajach, obrzędach i tradycjach, prezentuje na forum klasy wybrany zabytek ze swojej okolicy.	Uczeń: omawia dzieje Zamku Królewskiego w Warszawie (infografika).
------------	--	--	---	--	--	--

11.	Polskie symbole i święta państwowe	Uczeń: zna oficjalną nazwę państwa polskiego, rozumie pojęcia: barwy, godło, hymn, Unia Europejska, święta państwowe,	Uczeń: wie, w jakich okolicznościach wykonuje się hymn państwowy, wymienia symbole Unii Europejskiej.	Uczeń: rozumie rolę i znaczenie symboli państwowych, podaje informacje na temat hymnu Polski i hymnu Unii Europejskiej,	Uczeń: rozumie, w jakim celu obchodzone są święta państwowe, wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są	Uczeń: wyjaśnia, jakie korzyści wynikają dla ludzi z przynależności ich krajów do Unii Europejskiej.
------------	------------------------------------	--	--	--	--	---

		wymienia polskie symbole państwowe wymienia najważniejsze polskie święta państwowe i podaje daty, w których się je obchodzi.		przedstawia różne sposoby obchodzenia polskich świąt państwowych	związane najważniejsze polskie święta państwowe.	
12.	Moja rodzina, moja ojczyzna, mój świat – powtórzenie					
13.	Moja rodzina, moja ojczyzna, mój świat – sprawdzenie wiadomości i umiejętności					

III. Prahistoria i starożytny Egipt

14.	Od myśliwych do rolników	Uczeń: wymienia pierwszą epokę historyczną (starożytność)	Uczeń: rozumie pojęcia: prahistoria, człowiek rozumny, krzemień,	Uczeń: odczytuje z osi czasu trwania starszej i młodszej epoki kamienia,	Uczeń: omawia warunki panujące w Europie w okresie zlodowacenia,	Uczeń: podaje argumenty za i przeciw twierdzeniu, że
-----	--------------------------	---	--	--	--	--

		i odczytuje z osi czasu czas jej trwania rozumie pojęcia: epoka, starsza epoka kamienia, młodsza epoka kamienia, Żyzny Półksiężyc, wyjaśnia, na czym polega koczowniczy i osiadły tryb życia, wskazuje na mapie obszar Żyznego Półksiężyca.	wymienia zajęcia ludzi żyjących w starszej epoce kamienia (infografika) i w młodszej epoce kamienia (infografika), wymienia skutki przyjęcia przez człowieka osiadłego trybu życia, wskazuje na mapie obszar Żyznego Półksiężyca.	wyjaśnia, na czym polegały zmiany, jakie zaszły ok.11 tys. lat temu, rozumie znaczenie zmian, które zaszły w młodszej epoce kamienia dla rozwoju człowieka (rewolucja neolityczna).	potrafi opisać wygląd pierwszych wsi (infografika), charakteryzuje warunki życia ludzi w starszej epoce kamienia, charakteryzuje warunki życia ludzi w młodszej epoce kamienia.	rozpoczęcie przekształcania środowiska naturalnego przez człowieka w młodszej epoce kamienia ma znaczenie dla współczesnych ludzi.
--	--	---	---	---	---	--

15.	Cywilizacja starożytnego Egiptu	Uczeń: rozumie pojęcia: cywilizacja, społeczeństwo, państwo, faraon, wskazuje na mapie położenie Egiptu (M1), wymienia nazwy grup społecznych w starożytnym Egipcie.	Uczeń: wymienia warunki pozwalające stwierdzić, że cywilizacja znajduje się na wysokim poziomie rozwoju, podaje okres, w jakim istniała cywilizacja starożytnego Egiptu, wyjaśnia rolę, jaką w starożytnym Egipcie odgrywała rzeka Nil (infografika).	Uczeń: omawia położenie geograficzne i warunki naturalne Egiptu, dostrzega znaczenie rzeki Nil dla rozwoju cywilizacji egipskiej omawia rolę i znaczenie poszczególnych grup społecznych w starożytnym Egipcie.	Uczeń: uzasadnia słuszność stwierdzenia, że Egipt był „darem Nilu”, wyjaśnia, w jaki sposób doszło do powstania starożytnego państwa egipskiego, wyjaśnia, dlaczego społeczeństwo starożytnego Egiptu można przedstawić jako piramidę.	Uczeń: wskazuje podobieństwa i różnice między starożytnym państwem egipskim a współczesnym państwem polskim, omawia warunki życia mieszkańców starożytnego Egiptu (infografika).
------------	---------------------------------	--	---	---	--	--

16.	Pisarze, grobowce i bóstwa (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: pismo, pisarze, hieroglify, papirus, politeizm (wielobóstwo), życie pozagrobowe, mumia, piramida, zna wygląd pisma egipskiego.	Uczeń: wyjaśnia, kto i dlaczego budował piramidy, wyjaśnia, dlaczego po śmierci człowieka sporządzano mumię wymienia główne osiągnięcia cywilizacji egipskiej (infografika).	Uczeń: wyjaśnia znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa egipskiego wyjaśnia znaczenie pisma w życiu współczesnego człowieka, wyjaśnia, dlaczego piramidy nazywano „domami wieczności”. omawia wpływ cywilizacji egipskiej na współczesną Europę (infografika).	Uczeń: zna postać: boga Ozyrysa, rozumie związek między wynalezieniem pisma, a rozwojem cywilizacji, wyjaśnia związek między wiarą w życie pozagrobowe a wykształceniem się techniki mumifikacji przedstawia wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego.	Uczeń: analizuje tekst źródłowy związany z wiarą Egipcjan w życie pozagrobowe.
------------	--	--	--	--	---	--

17.	Prahistoria i starożytny Egipt – powtórzenie					
-----	--	--	--	--	--	--

18.	Prahistoria i starożytny Egipt – sprawdzenie wiadomości i umiejętności					
-----	--	--	--	--	--	--

IV. Starożytna Grecja

19.	Ojczyzna demokracji	Uczeń: zna postać: Peryklesa, rozumie pojęcia: miasto-państwo, obywatel, demokracja ateńska, agora, wskazuje na mapie położenie Grecji i Aten oraz zasięg cywilizacji greckiej, podaje, kto był obywatelem w starożytnych Atenach, wyjaśnia zasady działania demokracji ateńskiej (M4).	Uczeń: rozumie pojęcia: zgromadzenie ludowe, polityk, „czasy Peryklesa”, odczytuje z osi czasu, kiedy istniała demokracja ateńska, omawia położenie geograficzne i warunki naturalne panujące w Grecji, wymienia prawa i obowiązki obywateli Aten, omawia edukację ateńskich chłopców i dziewcząt (M2, M3).	Uczeń: rozumie pojęcia: demokracja pośrednia, demokracja bezpośrednia, rozumie, dlaczego Grecy nie stworzyli jednego dużego państwa, zaznacza na osi czasu „czasy Peryklesa”, wymienia prawa i obowiązki obywateli Aten, rozumie, że nie każdy mieszkaniec starożytnych Aten był obywatelem, rozumie rolę, jaką w rozwoju demokracji ateńskiej odegrał Perykles (M5).	Uczeń: dostrzega zależność między warunkami naturalnymi w starożytnej Grecji a powstaniem miast - państw, wskazuje podobieństwa i różnice między starożytną demokracją ateńską a współczesną demokracją, dostrzega różnice między starożytną szkołą ateńską a szkołą współczesną.	Uczeń: rozumie pojęcia: Akropol, stoa, opisuje wygląd starożytnych Aten (infografika), porównuje sytuację polityczną starożytnych Atenek i współczesnych Polek.
-----	---------------------	---	---	---	---	---

20.	Mity, piękno i umiłowanie mądrości (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: Akropol, bogowie olimpijscy, Olimp, mitologia, mit, heros, filozofia, wyjaśnia, jak starożytni Grecy wyobrażali sobie bogów.	Uczeń: zna postaci: Sokratesa, Heraklesa, wskazuje na mapie położenie góry Olimp, wymienia najważniejszych bogów olimpijskich, wymienia przykład starożytnej greckiej rzeźby i starożytnej greckiej świątyni.	Uczeń: charakteryzuje najważniejszych bogów starożytnej Grecji, opowiada o dokonaniach Heraklesa opowiada, czym zajmował się Sokrates, opisuje wygląd greckiej świątyni	Uczeń: zna postaci: Fidiasza, Myrona, rozumie, w jakim celu Grecy tworzyli mity, wyjaśnia, w jakim celu Grecy budowali świątynie, opisuje dokonania Greków w rzeźbie, rozumie znaczenie sokratejskiego „wiem, że nic nie wiem”.	Uczeń: analizuje treść mitu oraz obrazu i wskazuje elementy mitu namalowane na obrazie.
21.	Na igrzyskach olimpijskich i w teatrze (moduł kultura, moduł filozoficzny)	Uczeń: rozumie pojęcia: igrzyska olimpijskie, teatr, tragedia, wymienia dyscypliny sportowe starożytnych igrzysk olimpijskich, opisuje wygląd starożytnego teatru greckiego	Uczeń: zna datę: 776 r. p.n.e., wskazuje na mapie położenie Olimpii, wymienia główne osiągnięcia cywilizacji greckiej (infografika)	Uczeń: potrafi zaszeregować poszczególne dyscypliny sportowe do lekkiej i ciężkiej atletyki omawia wpływ cywilizacji greckiej na współczesną Europę.	Uczeń: zna postać: boga Dionizosa, rozumie pojęcie: „pokój boży”, omawia organizację i przebieg starożytnych igrzysk olimpijskich, omawia organizację starożytnego greckiego teatru, opisuje okoliczności powstania starożytnego greckiego teatru.	Uczeń: zna daty: 393 r. n.e., 1896 r. n.e., rozumie pojęcia: gimnazjon, palestra, opisuje wygląd starożytnej Olimpii, wskazuje najważniejsze podobieństwa i różnice między starożytnymi igrzyskami olimpijskimi a igrzyskami współczesnymi, wskazuje najważniejsze podobieństwa i różnice między starożytnym teatrem

						greckim a teatrem współczesnym
--	--	--	--	--	--	-----------------------------------

22.	Starożytna Grecja - powtórzenie i sprawdzenie wiadomości					
------------	---	--	--	--	--	--

23.	Starożytna Grecja -sprawdzenie wiadomości i umiejętności					
------------	---	--	--	--	--	--

V. Starożytny Rzym

24.	Imperium Rzymskie	Uczeń: rozumie pojęcia: Italia, imperium, wskazuje na mapie położenie Rzymu i największy zasięg Imperium Rzymskiego.	Uczeń: rozumie pojęcia: republika, cesarstwo, cesarz, senat, zna daty: 508 r. p.n.e., 27 r. p.n.e., zna postaci: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta, wyjaśnia zasady działania republiki rzymskiej, wyjaśnia zasady działania cesarstwa rzymskiego.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Rzymianom udało się stworzyć imperium, wymienia elementy uzbrojenia legionisty rzymskiego omawia organizację i zasady działania armii rzymskiej.	Uczeń: zna daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e., przedstawia okoliczności, w których doszło do upadku republiki rzymskiej i powstania cesarstwa, opisuje podział Imperium Rzymskiego i dalsze jego losy.	Uczeń: rozumie pojęcia: onager, balista, wieża obronna, wieża oblężnicza, taran, wyjaśnia, jak przebiegało rzymskie oblężenie miasta (infografika), dostrzega zagrożenia dla państwa związane z wrogością wśród polityków, wyjaśnia różnice między demokracją ateńską i republiką rzymską, analizuje fragment
------------	-------------------	---	---	---	--	---

						tekstu źródłowego oraz obraz
--	--	--	--	--	--	---------------------------------

25.	Spółeczeństwo starożytnego Rzymu	Uczeń: rozumie pojęcie: niewolnik, wyjaśnia, kto był obywatel rzymskim, wymienia grupy wchodzące w skład starożytnego spółeczeństwa rzymskiego.	Uczeń: wymienia sposoby wykorzystywania przez Rzymian pracy niewolników, rozumie, dlaczego współcześnie niewolnictwo jest zakazane.	Uczeń: dostrzega znaczenie niewolnictwa dla funkcjonowania Imperium Rzymskiego, omawia pozycję, zadania i prawa „ojca rodziny” i „matki rodziny”.	Uczeń: porównuje prawa obywatelskie posiadane przez mężczyzn i kobiety omawia pozycję kobiety w spółeczeństwie rzymskim, opisuje wygląd i działanie starożytnej szkoły rzymskiej.	Uczeń: opisuje życie codzienne mieszkańców starożytnego Rzymu (infografika).
------------	--	---	--	---	--	---

26.	Świat starożytnych Rzymian (moduł kultura)	Uczeń: rozumie pojęcia: amfiteatr (Kolosium), gladiator, termy, łacina, prawo rzymskie, łuk triumfalny.	Uczeń: wymienia główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej (infografika), wskazuje na mapie zasięg cywilizacji rzymskiej.	Uczeń: opisuje wygląd rzymskiego amfiteatru, wyjaśnia, czym były i w jakim celu organizowano walki gladiatorów, opisuje wygląd rzymskich term, wyjaśnia, jak starożytni Rzymianie spędzali czas w termach.	Uczeń: dokonuje oceny rozrywek starożytnych Rzymian, omawia wpływ cywilizacji rzymskiej na współczesną Europę	Uczeń: rozumie pojęcia: kopuła, łuk budowlany, podaje przykłady zastosowania kopuły i łuku budowlanego w starożytnym Rzymie i współcześnie.
------------	--	---	---	--	---	---

27.	Chrześcijaństwo (moduł kultura)	Uczeń: zna postać: Jezusa Chrystusa, rozumie pojęcia: tolerancja religijna, monoteizm, Biblia, chrześcijaństwo, chrześcijanie, wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do powstania chrześcijaństwa.	Uczeń: rozumie pojęcia: Żydzi, judaizm, Dekalog, Ewangelia, Mesjasz, wymienia najważniejsze informacje na temat wierzeń Żydów, wskazuje cechy charakterystyczne religii chrześcijańskiej, wymienia powody rozwoju chrześcijaństwa mimo prześladowań.	Uczeń: zna datę 380 r., wskazuje na mapie Palestynę, korzystając z mapy omawia rozwój chrześcijaństwa w starożytności, omawia działalność Jezusa Chrystusa, wyjaśnia przyczyny konfliktu między Jezusem a żydowskimi przywódcami religijnymi, zna okoliczności, w których chrześcijaństwo stało się religią państwową w Imperium Rzymskim.	Uczeń: rozumie, dlaczego różne grupy społeczne w Imperium Rzymskim przyjmowały chrześcijaństwo, wyjaśnia, dlaczego pierwsi chrześcijanie byli prześladowani, wymienia metody prześladowania pierwszych chrześcijan, rozumie znaczenie uznania chrześcijaństwa za religię panującą w Imperium Rzymskim, dostrzega wpływ chrześcijaństwa na współczesną Europę.	Uczeń: wyjaśnia związek między judaizmem a chrześcijaństwem, analizuje fragment tekstu źródłowego oraz obraz i wskazuje elementy z tekstu namalowane na obrazie.
------------	---------------------------------	---	--	--	---	--

28.	Starożytny Rzym – powtórzenie i sprawdzenie wiadomości					
29.	Starożytny Rzym – sprawdzenie wiadomości i umiejętności					